

پیدایش

آفرینش

۱ جہ اول، خدا آسمانان و زمین خلق بوکودہ. ۲ زمین شکل ناشتی و خالی بو و ظولمات جولف آبان بپوشانہ بو و خدا روح، آبان جور دوارستی. ۳ خدا بفرمأسته: «روشنایی ببه» و روشنایی بوبوستہ. ۴ خدا بیدہ کی روشنایی حُبہ و روشنایی تاریکی جا سیوا بوکودہ. ۵ خدا روشنایی «روز» و تاریکی «شب» نام بنہ. شب بوگودشتہ، صُب بامو، و آن اولی روز بو.

۶ خدا بفرمأسته: «آبان میان ایتا فلک بوجود باہ، تا آبان ہمدیگر جا سیوا بوکونہ.» ۷ پس خدا فلک بہ وجود باوردہ و اَطویی فلک جیر و جور آبان ہمدیگر جا سیوا بوبوستیدی. ۸ خدا فلک «آسمان» نام بنہ. شب بوگودشتہ، صُب بامو، و آن دومی روز بو.

۹ خدا بفرمأسته: «آسمان جیر ہر چی آب نَہہ، ہمہ ایتا جا جم بید کی خوشکی نمایان ببه» و ہطویم بوبوستہ. ۱۰ خدا خوشکی «زمین» و آبان کی ایتا جا جم بوستہ بید «دریا» نام بنہ و خدا بیدہ کی حُبہ. ۱۱ بازین بفرمأسته: «گیاہان زمین جا سر بیرون باورید، ہم اوشانی کی دانہ اوردیدی و ہم دارانی کی دانہ داڑ میوہ اوردیدی، و ہر کودام زمین سر جنس بہ جنس خوشان مانستن چاکونید» و ہطویم بوبوستہ. ۱۲ گیاہان زمین جا سر بیرون باورید، ہم اوشانی کی دانہ اوردیدی و ہم دارانی کی دانہ داڑ میوہ اوردیدی، و ہر کودام جنس بہ جنس خوشان مانستن چاکودیدی و خدا بیدہ کی حُبہ. ۱۳ شب بوگودشتہ، صُب بامو، و آن سومی روز بو.

۱۴ خدا بفرمأسته: «نورافشانان آسمان فلک دورون بہ وجود باید کی روز، شب جا سیوا بوکونید و تا اَطویی فصلان، روزان و سالان نشان بدید ۱۵ و اوشان آسمان فلک دورون بتاید تا زمین روشنایی فاید» و ہطویم بوبوستہ. ۱۶ خدا دوتا پیلہ نور بہ وجود باوردہ، اونی کی پیلہ تر بو، روز فرمانروایی و اونی کی کوچتر بو، شب فرمانروایی و اونی کی پیلہ تر بو، روز فرمانروایی و اونی کی کوچتر بو، روز و شب فرمانروایی بوکونید و نور تاریکی جا سیوا بوکونید و خدا بیدہ کی حُبہ. ۱۹ شب بوگودشتہ، صُب بامو، و آن چارمی روز بو.

۲۰ خدا بفرمأسته: «آبان، جانوران فراوان جا پور بید و زمین جورم، آسمان میان، پرندہیان پرواز بوکونید.» ۲۱ خدا پیلہ جانوران دریایی و ہمہ موجودانی کی اب دورون حرکت کونیدی، جنس بہ جنس خلق بوکودہ و اوشان آبان پور کودیدی و تومام پرندہیان کی بال داریدی، جنس بہ جنس خلق بوکودہ و خدا بیدہ کی حُبہ. ۲۲ خدا اوشان برکت بدہ و بفرمأسته: «بارور و زیاد بید، تومام دریا آبان پور کونید و پرندہیانم و زمین سر فراوان بید!» ۲۳ شب بوگودشتہ، صُب بامو، و آن پنجمی روز بو.

۲۴ خدا بفرمأسته: «بہ کی زمین جاندار حیوانان جنس بہ جنس بیرون باورہ، اہلی حیوانان و خزندہیان و جوندہیان و وحشی جانوران، ہر کودام خوشان جنس جا» و ہطویم بوبوستہ. ۲۵ خدا وحشی جانوران خوشان جنس جا و اہلی حیوانان خوشان جنس جا و تومام خزندہیان و جوندہیان خوشان جنس جا خلق بوکودہ و خدا بیدہ کی حُبہ.

۲۶ پس خدا بفرمأسته: «آدم خودمان شکل و شمایل بہ وجود باوریم و اون، دریا ماییان، آسمان پرندہیان، اہلی حیوانان، وحشی جانوران* و ہمہ خزندہیان و جوندہیان کی زمین سر را شیدی، فرمانروایی بوکونہ.»

۲۷ پس خدا آدم خودش شباہت خلق بوکودہ،

اون بہ خو شباہت

مرد و زن خلق بوکودہ.

۲۸ خدا اوشانَ برکت بدّه و بفرمآسته: «بارور و زیادَ بید. زیمینَ پورَ کونید و اونَ تسلط بدآرید. دریا مایی یان و آسمانَ پرندہ یان و توماّم حیوانائی کی زیمینَ سر رأ شیدی، سروری بوکونید.» ۲۹ بازین خدا بفرمآسته: «زیمینَ سر هرچی دانه داژ گیاهان و دارائی کی دانه داژ میوه به بار آوریدی شمرَ فادّم کی شیمی خورد و خوراک بیه. ۳۰ ولی زیمینَ جانوران، آسمانَ پرندہ یان و همه ی خزندہ یان و جوندہ یان، ینی توماّم اوشائی کی جان دآریدی، سبز گیاهان فادّم کی بوخورید.» و هطویم بوبوسته. ۳۱ و خودا بیدہ هرچی کی به وجود باورده بو خیلی حُبه. شب بوگذشته، صُب بآمو، و آن شیشمی روز بو.

۲ اَطویی آسمانان و زیمین و هر چی اوشانَ دورون نَهه بو، به کمال فآرسه. ۲ و خودا هفتمی روز دورون خو کار توماّم کوده؛ پس هفتمی روز میان ده خو کار جا دس بکشه. ۳ و خودا هفتمی روز موبارک دوخوآده و اونَ تقدیس بوکوده*، چونکی او روز میان آفرینش توماّم کاران توماّم کوده و کار کودن جا دس بکشه. ۴ اَطویی بو کی آسمانان و زیمین خلق بوبوستیدی.

خودا آدم و حوای خلق کونه

وختی کی یهوه،* خودا، آسمانان و زیمینَ به وجود باورده، ۵ هنوز هیچ نهالی زیمینَ سر ننه بو، و هیچ گیاه کیشاورزی سبز نوبوسته بو، چونکی یهوه، خودا، هنوز زیمینَ سر وارش نوارانه بو، اینسانی یم وجود ناشتی کی زیمینَ سر کشت و کار بوکونه ۶ ولی ایاز زیمینَ جا راست بوستی و توماّم زیمینَ آبیاری کودی. ۷ یهوه، خودا، آدمَ زیمینَ خاک جا چاکوده و اونَ دوماغ دورون روح حیات بدمسته و آدم ایتا موجود زنده بوبوسته. ۸ یهوه، خودا، عدن میان کی شرق سو نَهه بو، ایتا باغ داران و گیاهان جا چاکوده و آدم کی به وجود باورده بو، بیرده اویه. ۹ یهوه، خودا، جورواجور داران سبز کوده کی هم چوم نواز بید و هم خوش خوراک. باغ وسط داژ حیات بر پا بدآشته، هطویم داژ شناخت حُب و بد.

۱۰ ایتا روخان عدن جا جاری بو کی باغ آبیاری کودی. او روخان جه اویه چار خاله تقسیم بوستی. ۱۱ اوّلی روخان نام فیشونه کی توماّم سرزیمینَ حویله دورون دواره، کی اویه طلا پیدا به. ۱۲ ا سرزیمینَ طلا نابه و صمغ خوشبو و سنگ جزع هم اویه پیدا به. ۱۳ دوّمی روخان نام جیحونه کی توماّم سرزیمینَ کوش دورون دواره. ۱۴ سوّمی روخان نام دجله ایسه، کی آشور شرق طرف جاری ایسه، و چارمی روخان نام فرات ایسه. ۱۵ یهوه، خودا، آدم اوساده بیرده بنه باغ عدن میان کی اویه کشت و کار بوکونه و اونَ نگهداری بوکونه. ۱۶ و یهوه، خودا، آدم امر بوکوده: «تو آزادی کی باغ توماّم داران میوه جا بوخوری؛ ۱۷ ولی نوآستی داژ شناخت حُب و بد میوه بوخوری، چونکی هو روزی کی اونَ جا بوخوری، یقین بدان میری!»

۱۸ یهوه، خودا، بوگفته: «حُب نی یه کی آدم تنها بیه. پس ایتا خوروم یاور و همدم اونَ ره به وجود باورم.» ۱۹ یهوه، خودا، توماّم جانوران و آسمانَ پرندہ یان کی زیمینَ خاک جا چاکوده بو، باورده آدم ورجا کی بیدینه آدم اوشانَ چی نام نَهه؛ و هر نامی کی آدم اوشانَ سر بنه، و اوشانَ نام بیه. ۲۰ آدم توماّم اهلی حیوانان و آسمانَ پرندہ یان و توماّم وحشی جانوران ره نام بنه ولی آدم ره هیچ یاور و همدم خوبی پیدا نوبوسته. ۲۱ پس یهوه، خودا، آدم ایتا خواب سنگین امره بوخوسانه و هوطویی کی اونَ خوفته بو، خودا ایتا اونَ دنده خاش اوساده و گوشت امره اونَ جای دُوسته. ۲۲ پس یهوه، خودا، جه هو دنده خاش کی آدم جا اوساده بو، زن به وجود باورده و بیرده آدم ورجا.

۲۳ پس آدم بوگفته: «هنه خاشی جه می خاشان و گوشتی ایسه جه می گوشت: اونَ نام زن بیه، چونکی مرد جا بیگفته بوبوسته.»* ۲۴ هنَ و اسی مرد خو پئر و مار ترک کونه و خو زن امره ایتا به و ایتا تن بیدی. ۲۵ آدم و اونَ زن هر دو نفر لخت بید و ایحساس خجالتم ناشتیدی.

* ۳:۲ ینی خودا آروز به خودش اختصاص بدّه. * ۴:۲ زوان عبری دورون: «یهوه الوهیم.» «یهوه» خداوند نام ایسه کی خودش اونَ امره به موسی معرفی بوکوده (خروج باب ۳ آیه ۱۴ و ۱۵) و «الوهیم» ینی «خودا». * ۲۳:۲ زوان عبری دورون، کلمه ی مرد معنی «ایش» و زن «ایشا» ایسه، کی اوشانَ بیان کودن همدیگر شباهت زیادی داره، پس آدم بوگفته: «آن نام (ایشا) بیه چونکی (ایش) جا بیگفته بوبوسته.»

آدم و حوا گوناہ کونیدی

- ۳ لانتی، جہ توامؑ جانورانی کی یهوه، خودا، به وجود بأورده بو زیرکتر بو. اون زنؑ بوگفته: «رأس رأسی خودا بوگفته: (ایجازہ ناریدی باغؑ توامؑ دارانؑ جا بوخوریڈ؟)»
- ۲ زن، لانتی بوگفته: «امان ایجازہ داریم کی باغؑ دارانؑ میوهی بوخوریڈ، ۳ ولی خودا بوگفته: (او دارانی کی باغؑ وسط نہہ، اونؑ میوهی نہ بوخوریڈ، نہ دس بزید، نوکونہ کی بیمیریڈ!)»
- ۴ لانتی، زنؑ بوگفته: «یقین بدان، نیمیریڈ! ۵ چونکی خودا دانہ اگہ اونؑ جا بوخوریڈ، شیمی چومان وارؑ به و خودا مانستن حُب و بدؑ جا آگاہ بیدی.»
- ۶ وختی زن بیدہ کی او دارؑ میوه خوش خوراک و چومنازہ، و اونؑ خوردن عاقلتر بوستنؑ رہ حُبہ، پس میوهی اوسادہ بوخوردہ و خو مردم فادہ کی اونؑ امرہ بو و اونؑ بوخوردہ. ۷ هطوتاً بوخوردیدی هر دو نفرؑ چومان وارؑ بوستہ و بفامستیدی کی لختیدی. پس انجیلؑ ولگانؑ به ہم بدوختیدی و خوشانؑ بپوشانہ بیدی.
- ۸ زوالہ بادؑ موقع بیشتاوستیدی یهوه، خودا، باغؑ میانؑ رأ شوئون درہ، آدم و اونؑ زن، یهوه، خودا حوضورؑ جا باغؑ دارانؑ میانؑ جیگا بوخوردیدی. ۹ ولی یهوه، خودا، آدمؑ دوخوادہ و بوگفته: «کویہ ایسہ بی؟»
- ۱۰ آدم بوگفته: «تی صدایؑ باغؑ دورون بیشتاوستم و بترسٹم، چونکی لخت بوم. هنؑ و اسی جیگا بوخوردم.»
- ۱۱ خودا بوگفته: «کی تر بوگفته کی لختی؟ جہ او دارؑ میوه بوخوردی کی من تر بوگفته بوم نوخور؟»
- ۱۲ آدم بوگفته: «آ زن کی می ہمدم چاکودی، او میوهی مرؑ فادہ، منم اونؑ بوخوردم.»
- ۱۳ یهوه، خودا، زنؑ بوگفته: «آن چی کاری بو کی بوکودی؟» زن بوگفته: «لانتی مرؑ گول بزہ و من بوخوردم.»
- ۱۴ یهوه، خودا، لانتی بوگفته:
- «چونکی آ کارؑ بوکودی،
توامؑ اہلی حیوانانؑ
و توامؑ وحشی حیوانانؑ میانؑ، ملعونؑ ایسی!
توامؑ عمر و ا تی شکمؑ سر رأ بیشی
و خاک بوخوری.
۱۵ تو و زنؑ میانؑ
و شیمی تخم و ترکہ میانؑ دوشمنی نہم،
اون تی سرؑ کوبانہ،
و تو اونؑ پا بوزہ نیش زنی.»
- ۱۶ و خودا زنؑ بوگفته:
- «تی زایمانؑ دردؑ خیلی زیاد کونم؛
دردؑ امرہ و ا زایؑ باوری.
مشتاقؑ تی مرد بی،
و اون ترؑ سروری کونہ.»
- ۱۷ و خودا آدمؑ بوگفته: «چونکی تی زنؑ حرفؑ گوش بوکودی و او میوهی بوخوردی کی تر بوگفته بوم نوخوری،
زیمین تی و اسی نفرین بو بوستہ؛ تا وختی کی زندہیی رنج و زحمتؑ امرہ و ا زیمینؑ جا نان بوخوری.
- ۱۸ «ترہ واش و تمش بہ بار آورہ
و زیمینؑ گیاهانؑ و ا بوخوری.
۱۹ تی پیشانی عرقؑ امرہ
و ا نان بہ دس باوری،
تا وختی کی بہ خاک و اگردی،
کی اونؑ جا چاکودہ بو بوستی،
چونکی جہ خاکی

و دوواره خاک بی.»
 ۲۰ آدم خوزن «حوا» نام بنه چونکی اون، تومام زنده آدمان مار به. ۲۱ و یهوه، خودا، حیوانان پوست امره آدم و اون زن ره لیباس چاکوده و اوشان بیوشانه.
 ۲۲ یهوه، خودا، بوگفته: «هسا آدم اینفر، امی مانستن بوبوسته کی خب و بد شناسه، نوکونه خو دس دراز کونه داژ حیات میوه بوخوره و تا ابد زنده بمانه.» ۲۳ پس یهوه، خودا، آدم جه باغ عدن بیرون کوده کی هو زمین سر کی اون جا به وجود بامو بو، کشت و کار بوکونه. ۲۴ اون آدم جه باغ عدن بیرون کوده و باغ عدن شرق طرف کروبیان* قرار بده، و هطویم شمشیر آتشین، کی هر طرف چرخستی، کی داژ حیات جا نیگهبانی بوکونید.

قائن و هابیل

۴ آدم، حوا امره همبستر بوبوسته و حوا اون جا شکم اوساده و قائن بدونیا باورده و حوا بوگفته: «خودا یاری امره ایتا پسر* بدونیا باوردم.» ۲ حوا، ایوار ده شکم اوساده و هابیل، قائن برار بدونیا باورده.
 هابیل چوپانی و قائن کیشاورزی کودی. ۳ بازین قائن جه خو کیشاورزی محصول خودا ره پیش کش باورده.
 ۴ هابیلم خو گله گوسفندان جا، اولی بره یان قوربانی بوکوده و اوشان بهترین قسمتآن خودا ره باورده و خوداوند هابیل و اون قوربانی قوبیل بوکوده، ۵ ولی قائن و اون پیش کشی قوبیل نوکوده. هن و اسی قائن خیلی غیظ گرفته و عصبانیت جا خو سر بیجیر باورده.
 ۶ خودا قائن بوگفته: «چره تر غیظ گرفته و عصبانیت جا تی سر بیجیر تاوده یی؟ ۷ اگه اونچی کی خبه انجام بدی، مورڈ قوبیل نیبی؟ ولی اگه اونچی کی خبه انجام ندی، بدان کی گونا تی دز سر تی و اسی کمین بوکوده کی تر اسیر بوکونه، ولی تو و اون پیروز بیبی.»
 ۸ ایتا روز قائن خو برار بوگفته: «بیآ بیشیم باغ سر.» وختی کی باغ دورون ایسه بید، قائن خو برار حمله بوکوده و اون بوکوشته.

۹ بازین خوداوند، قائن بوگفته: «تی برار هابیل کویه ایسه؟»

قائن جواب بده: «نآنم؛ مگه من می برار نیگهبانم؟»

۱۰ خوداوند بوگفته: «چی بوکودی؟ تی برار خون جه زمین، فریاد امره مر دوخوانه. ۱۱ هسا ده تو زمین سر ملعون ایسی، هو زمینی کی دهن واکوده کی تی برار خون تی دس جا فوره. ۱۲ هر وختم زمین سر کشت و کار بوکونی، تره محصول ناوره، و تو زمین سر سرگردان و آوره بی.»

۱۳ قائن، خوداوند بوگفته: «آ باز موجازات نآنم تحمل بوکونم. ۱۴ خودایا، ایمرور مر زمین جا بیرون کودی و جه تی حوضور دور بم؛ بازین دنیا دورون سرگردان و آوره بم و هر کی مر بیافه مر کوشه.»

۱۵ ولی خوداوند بوگفته: «نه، اطو نی یه؛ هر کی تر بوکوشه، هفت مرتبه ویشتر و آیتنقام پس بده.» پس خوداوند ایتا نیشانه قائن سر بنه کی هر کس اون بیافه، اون نوکوشه. ۱۶ پس قائن خوداوند حوضور جا بوشو سرزمین نوڈ میان زندگی بوکوده کی عدن شرق طرف نهه بو.

۱۷ قائن خوزن امره همبستر بوبوسته و اون شکم اوساده و خنوخ بدونیا باورده. قائن ایتا شهر بساخته. خو پسر نام، «خنوخ»، او شهر سر بنه.

۱۸ خنوخ ره پسری بدونیا بامو و اون عیراد نام بنه.

عیراد، محویائیل پتر بو،

محویائیل، متوشائیل پتر

و متوشائیل، لمک پتر بو.

۱۹ لمک دوتا زن برده، ایتا نام عاده بو، اویتا نام ظلّه. ۲۰ عاده یابال بدونیا باورده، کی اون گله داژ چادر نیشیان

پتر بو. ۲۱ اون برار یوبال نام داشتی. اون تومام بربط نوازان و نی نوازان پتر بو. ۲۲ ظلّه یم توبال قائن بدونیا باورده، کی اون همه جور ابراز مفرقی و آهینی ساختی. توبال قائن خاخوز نام نعمه بو.

* ۲۰:۳ کلمه «حوا» زوان عبری میان شبیه کلمه «زنده» ایسه. * ۲۴:۳ «کروبیان» موجودائی ایسید، فرشته یان مانستن، کی خودا اوشان وضیفه نیگهبانی فاده. * ۱:۴ کلمه عبری کی «پسر» ترجمه بوبوسته در حقیقت معنی «مرد» دهه.

۲۳ لمک خو هر دوتا زن بوگفته:

«ای عاده، ای ظلّه، می صدای بیشتاؤید،
ای لمک زناکان، می گبان گوش بوکونید،
من ایتا مرداک کی مر زخمی بوکوده بو،
ینی ایتا جوان کی مر مجروح بوکوده بو،
بوکوشتم،

۲۴ اگه قائن و اسی هفت برابر اینتقام فیگیفته به،
پس لمک و اسی هفتاد و هفت مرتبه.»

۲۵ آدم ایوار ده خو زن امره همبستر بو بوسته و حوا ایتا پسر بدونیا بأورده و اون شیث نام بنه و بوگفته: «خودا به
جای هابیل کی قائن اون بوکوشته ایتا پسر دیگر مر فاده.» ۲۶ و شیث ره ایتا پسر بدونیا بامو کی اون نام انوش بنه.
جه هو وخت پرستش خودای یگانه به نام یهوه شروع بو بوسته.